

Selvityshanke vihreän energian tuotannon mahdollisuuksista Vaalan kunnassa

Elinvltk 10.01.2023 § 7

8/00.01.05/2023

Valmistelija

Marianne Ojala, kaavoittaja, 0400 855 434, marianne.ojala@vaala.fi

Energiantuotannon omavaraisuusasteen kasvattaminen on puhuttanut pitkään, ja viimeistään viimeisen kuluneen vuoden aikana se on noussut valtakunnallisesti erityisen tärkeäksi teemaksi. Vaalan kunnan uudessa kuntastrategiassa yhtenä kärkihankkeena mainitaan uusiutuvan energian kaavoittaminen ja mahdollistaminen.

Kunnassa on tuulivoimayleiskaava, joka on kuulutettu lainvoimaiseksi vuonna 2021. Tuulivoimahankkeita on etenemässä useita, ja tuulivoimayleiskaava on toiminut hyvänä suunnannäyttäjänä hankkeiden valmistelussa. Vuoden 2022 aikana kuntaan toteutettiin valtuustoaloitteen pohjalta selvitys biokaasutuotannon mahdollisuuksista Vaalassa. Vaalassa toimii myös kaksi vesivoimalaitosta, jotka ovat pitkään olleet osa valtakunnallista energiatuotantoa. Vesivoiman myötä valtakunnallisen kantaverkon voimalinjojen reitit kulkevat Vaalan kunnan kautta, mikä mahdollistaa suurillekin tuotantomäärille lyhyen liityntämatkan valtakunnanverkkoon.

Aurinkoenergiaa hyödynnetään energiantuotannossa valtakunnallisesti yhä enemmän, mutta kasvu on kohtalaisen hidasta pienten yksikkökokojen vuoksi. Teollisen mittakaavan aurinkoenergiatuotanto on toistaiseksi vähäistä, mutta hiljalleen kasvamassa. Vaalan kunnan alueella aurinkoenergiarakentaminen on vähäistä ja rakentamiseen ei ole tarkennettua ohjausta.

Energia-alan tulevaisuusnäkymissä vihreän vedyn tuotannolle nähdään voimakasta potentiaalia Suomessa, osaltaan tuulivoimatuotannon kasvun myötä. Suomen vetytuotantoa tavoitellaan liitettäväksi Euroopan vetyverkostoon. Tulevien vuosikymmenten vetyverkoston kasvulinjoissa on mahdollisena nähty vetyverkoston rakentaminen Perämeren kaaren ympärille, josta se voisi jatkua myös Oulujärven rannalle saakka.

Ympäristöministeriö ilmoitti syksyllä 2022 kunnille ja maakunnan liitoille tarkoitetusta avustushausta vihreän siirtymän investointihankkeiden kaavoitukseen, lupamenettelyyn ja niihin liittyviin selvityksiin. Hakuaika oli 12.9. – 18.10.2022. Kuntastrategian linjauksen pohjalta viranhaltijatyönä valmisteltiin hanketta, jolla voitaisiin alustaa kunnan oman energiayleiskaavan laatimista. Vihreää virtaa Vaalasta – nimetyn kaksivuotisen selvityshankkeen toteuttamiseen haettiin Ympäristöministeriön kyseistä erityisavustusta.

Vihreää virtaa Vaalasta -hankkeen tavoitteena on selvittää uusiutuvan energian hyödyntämisen mahdollisuuksia ja kartoittaa soveltuvia aurinkovoimakohteita. Tuulivoimaan ja aurinkoenergiaan liittyvät tiedot sekä biokaasutuotannon potentiaalitiedot kerätään yhteen ja selvitetään niiden toimintamahdollisuudet yhdessä ja erikseen, sekä selvitetään vihreän vedyn tuotantomahdollisuuksia Vaalassa. Erillisselvityksinä arvioidaan energiantuotantohankkeiden vaikutuksia maankäyttöön, ympäristöön, luontoon, elinkeinoihin, talouteen, liikenteeseen, maisemaan, vesistöön, eläimistöön, terveyteen ja sosiaalisiin oloihin sekä ilmastonmuutokseen. Esiselvitysraportti tuottaa tietoa mahdollisesti laadittavaa kunnan omaa energiakaavaa varten.

Myönteinen avustuspäätös saapui kuntaan 20.12.2022. Selvityshankkeen kokonaiskustannukseksi on hyväksytty 129 000 €, jonka hyväksyttävistä toteutuneista kustannuksista avustuksella korvataan enintään 70%, eli 90 300 €. Kunnan omarahoitusosuudeksi jää 38 700 €, joka voi olla ostopalvelua tai todennettua omaa työtä hankkeen toteuttamiseksi. Avustusten maksatushakemus on toimitettava ympäristöministeriölle 15.11.2024 mennessä, mikä asettaa takarajan hankkeen valmistumiselle.

Ympäristöministeriön avustushausta tieto tuli kuntaan talousarvion valmistelun ollessa pitkällä, mistä syystä hanketta ja sen aiheuttamia kustannuksia ei ole käsitelty vuoden 2023 talousarvion laadinnassa.

Esittelijä

Tekninen johtaja Kaikkonen Matti

Päätösehdotus

Elinvoimalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että

1. Kunta päättää käynnistää Vihreää virtaa Vaalasta -selvityshankkeen energian tuotannon mahdollisuuksista Vaalan kunnassa. Hanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana.

Lisäksi elinvoimalautakunta tekee kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle esityksen hankkeen aiheuttamasta talousarviomuutoksesta.

TAI:

Elinvoimalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että

1. Kunta päättää käynnistää Vihreää virtaa Vaalasta -selvityshankkeen energian tuotannon mahdollisuuksista Vaalan kunnassa. Hanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana, ja

2. vuoden 2023 taloussuunnitelmaan teknisten osaston investointeihin avataan uusi investointikohde hankkeen nimellä. Hankkeen kuluiksi vuoden 2023 osalta merkitään 64 500 € ja tuloksi 45 150€. Vuoden 2024 taloussuunnitelmaan lisätään samanarviolet summat. Vuoden 2024

talousarvion suunnittelussa kustannusrakennetta tarkastellaan toteutuneiden kustannusten perusteella.

Päätös: Hyväksyttiin

Elinvoimalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että

1. Kunta päättää käynnistää Vihreää virtaa Vaalasta -selvityshankkeen energian tuotannon mahdollisuuksista Vaalan kunnassa. Hanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana.

Lisäksi elinvoimalautakunta tekee kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle esityksen hankkeen aiheuttamasta talousarviomuutoksesta.
